

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. a JUDr. Miroslavy Honusové ve věci

navrhovatele: **PLAVÁČEK, spol. s r.o.**
sídlem tř. Dr. E. Beneše 102, Nový Bohumín, 735 81 Bohumín
zastoupen advokátem Pavlem Uhlem
sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5

proti
odpůrci: **Městský úřad Bohumín**
sídlem Masarykova 158, 735 81 Bohumín

v řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy odpůrce ze dne 5. 12. 2017, zn. OOP 3/2017

takto:

- I. V řízení se **pokračuje**.
- II. Opatření obecné povahy, jímž se vyhláší oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, vydané Městským úřadem Bohumín dne 5. 12. 2017, zn. OOP 3/2017, **se zrušuje** dnem 20. 12. 2017.
- III. Odpůrce **je povinen** zaplatit navrhovateli na náhradě nákladů řízení částku 17 342 Kč, do 30 dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta Pavla Uhla, sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Návrhem doručeným Krajskému soudu v Ostravě dne 30. 5. 2018 se navrhovatel domáhá zrušení opatření obecné povahy vydaného odpůrcem dne 5. 12. 2017, zn. OOP 3/2017 (dále jen „napadené opatření obecné povahy“), jímž odpůrce vymezil oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů na území města Bohumín.
2. Napadené opatření obecné povahy bylo vydáno na základě ustanovení § 33d zákona číslo 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném od 1. 6. 2017 (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), podle kterého může obec, na jejímž území se nacházejí místa, ve kterých se ve zvýšené míře vyskytují sociálně nežádoucí jevy, požádat pověřený obecní úřad, v jehož územním obvodu se tato místa nacházejí, o vydání opatření obecné povahy, jímž se vyhlásuje oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů. Důsledky vydání napadeného opatření obecné povahy pak upravuje ustanovení § 33 odst. 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něž nevzniká nárok na doplatek na bydlení, pokud se byt, jiný než obytný prostor podle odstavce 6 věty první nebo ubytovací zařízení nachází v oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů vyhlášené opatřením obecné povahy podle § 33d. Ustanovení věty první se nepoužije na případy, kdy vlastnické právo nebo právo na užívání bytu, jiného než obytného prostoru podle odstavce 6 věty první nebo ubytovacího zařízení vzniklo před vydáním opatření obecné povahy podle § 33d.
3. Ve svém návrhu navrhovatel uplatňuje obsáhlou ústavněprávní argumentaci a poukazuje na rozpor napadeného opatření obecné povahy s ústavně garantovanými právy na svobodu pohybu a pobytu ve smyslu čl. 14 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), s právem na zajištění základních životních podmínek podle článku 30 odst. 2 Listiny, právem vlastnit a za rovných podmínek užívat majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny, právem podnikat podle článku 26 odst. 1 Listiny, a to ve spojení s poukazem na rovnost všech lidí v jejich důstojnosti deklarovanou článkem 1 Listiny. Jak přitom z této argumentace vyplývá, tento rozpor má být v podstatné míře dán již v nesouladnosti samotné právní úpravy v zákoně o pomoci v hmotné nouzi s ústavním pořádkem.
4. Podle navrhovatele přijetí napadeného opatření obecné povahy zasahuje do jeho práv tím, že může změnit ceny nemovitostí v obci, kde navrhovatel vlastní nemovitost, čímž se mění faktické sociální možnosti užívání této nemovitosti. V neposlední řadě mohou být dotčeny jeho podnikatelské, resp. vlastnické zájmy, když navrhovatel ve svém domě pronajímá ubytovací jednotky v rámci provozu ubytovny. Jak ostatně konstatuje napadené opatření obecné povahy, jsou všechny osoby v ubytovně ubytované v hmotné nouzi. Zájmy navrhovatele tak budou dotčeny, protože z trhu potenciálních nájemců budou fakticky vyloučeni ti, kteří pobírají doplatek na bydlení, což typově vzato může být značná část jeho smluvních partnerů. Současný provoz ubytovny je přitom výsledkem pravidel nastavených veřejnou správou a dalšími předpisy, z nichž navrhovatel všechny dodržuje a provozovnu provozuje v dobré víře se snahou lidem pomoci.

5. Odpůrce navrhl návrh zamítnout. Zdůraznil, že napadené opatření obecné povahy je postaveno na zvýšené míře vyskytujících se sociálně nežádoucích jevů ve formě porušování veřejného pořádku, a to ve vztahu k páchání přestupků. Připomněl, že u Ústavního soudu je vedeno řízení o zrušení ustanovení § 33 odst. 9 a § 33d zákona o pomoci v hmotné nouzi.
6. Usnesením ze dne 23. 8. 2018 krajský soud řízení v dané věci přerušil, neboť senátoři Parlamentu České republiky podali k Ústavnímu soudu návrh na zrušení dotčených ustanovení § 33 odst. 9 a § 33d zákona o pomoci v hmotné nouzi.
7. O uvedeném návrhu rozhodl Ústavní soud nálezem ze dne 24. 8. 2021, sp. zn. Pl ÚS 40/17, vyhlášeným ve Sbírce zákonů dne 24. 9. 2021 pod č. 344/2021 Sb. tak, že ustanovení § 33 odst. 9 a § 33d zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.
8. Jelikož odpadl důvod pro přerušování řízení, rozhodl soud výrokem I. o pokračování v řízení v souladu s § 48 odst. 5 s. ř. s.

Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal předmětné opatření obecné povahy, v intencích návrhových bodů (§ 101b odst. 2 s. ř. s.), přičemž při přezkumu vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání opatření obecné povahy (§ 101b odst. 3 s. ř. s.). Krajský soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť účastníci s takovým postupem vyslovili souhlas.
10. Pro rozhodnutí ve věci považuje krajský soud za podstatné nejen, že Ústavní soud svým nálezem ze dne 24. 8. 2021 zrušil ustanovení § 33 odst. 9 a § 33d zákona o pomoci v hmotné nouzi dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů, tj. dnem 24. 9. 2021, ale zejména také důvody, které Ústavní soud ke zrušení citovaných ustanovení vedly.
11. Jak vyplývá z odůvodnění citovaného nálezu Ústavního soudu, bodu [63], „*napadená ustanovení odpírají právo na doplatek na bydlení některým osobám, jež jinak zákonná kritéria pro jeho poskytování splňují, a to jen proto, že chtějí bydlet v oblasti, která byla prohlášena za "oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů", přičemž proti OOP zakládajícímu tento status mohou podat námitky jen vlastníci dotčených nemovitostí, jejichž vypořádání ale už nepodléhá kontrole nezávislým soudem. Dochází tak k rozdílnému zacházení s osobami podle kritéria neracionální nerovnosti (viz bod 55), které je v rozporu s čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 3 Listiny. Ústavně neslučitelným je rovněž rozdílné zacházení s příjemci doplatku na bydlení pouze na základě skutečnosti, zda vlastnické právo nebo právo užívání bytu v dané lokalitě vzniklo před nebo po vydání OOP (§ 33 odst. 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi), což je okolnost z hlediska příjemce doplatku nahodilá (neovlivnitelná). Odnětí doplatku na bydlení jako jediné dávky (lidem, kteří se nastěhují do jiné než nájemní nebo vlastnické formy bydlení nebo kteří bydlí v nájemní formě bydlení bez možnosti přihlásit se zde k trvalému pobytu) nebo dávky přispívající k úhradě podstatné části nákladů na bydlení (lidem, kteří žijí v nájemním vztahu v bytě, v němž jsou přihlášení k trvalému pobytu) v důsledku vyhlášeného OOP tak v konkrétních případech může vést k faktickému vyprázdnění této složky práva na pomoc v hmotné nouzi nezbytné k zajištění základních životních podmínek podle čl. 30 odst. 2 Listiny způsobem, který navíc odporuje základním demokratickým hodnotám na nichž je stát založen, chráněným v čl. 2 odst. 1 Listiny. Porušení ústavního principu rovnosti jako třetí dílčí závěr provedeného rozboru je zjevné.*“

12. V bodech [65] - [72] shrnul Ústavní soud své úvahy následovně

65. „Podle Ústavního soudu je hlavním problémem napadených ustanovení, jak uvedeno shora v oddílu VIII./a, podmínění doplatku na bydlení s oním "mimoběžným" cílem udržení veřejného pořádku v dané lokalitě. Tento závěr je ještě posilován plošnou povahou OOP a jeho paušálním dopadem na všechny potenciální žadatele o doplatek na bydlení, neboť negativní důsledky opatření ponesou vždy i jiné osoby, než jen ty, označované za tzv. nepřizpůsobivé, které se z hlediska cíle deklarovaného napadenými ustanoveními nenacházejí ve stejném postavení, a přesto je s nimi stejným způsobem nakládáno. V praxi se již objevily i případy, kdy OOP bylo vyhlášeno na území celého města. Mnoho osob bydlících ve vyhlášené oblasti nemá vliv na výskyt sociálně nežádoucích jevů, a přesto jsou napadenou právní úpravou dotčeny, neboť nebudou-li moci být ze zákona příjemci doplatku na bydlení, může to u nich vést k životu "na ulici", umísťování dětí do dětských domovů, ke zvýšené míře trestné činnosti a dalším sociálně nežádoucím jevům. Zákonodárce zde fakticky konstruoval objektivní odpovědnost osob žijících ve vymezené lokalitě za výskyt sociálně nežádoucích jevů s jediným liberačním důvodem spočívajícím v tom, že v dotčené oblasti mají platný právní titul k užívání bytu, jehož vznik předchází datu vydání OOP.

66. Podle Ústavního soudu napadená ustanovení neobstojí ani podle kritérií potřeby a přiměřenosti přezkoumávaného prostředku omezení ústavně zaručeného práva. Je tu namístě poukázat na cíl vládního návrhu novely zákona o pomoci v hmotné nouzi, jímž podle příslušné důvodové zprávy bylo blíže vymezit pojem "důvody hodné zvláštního zřetele", neboť tento neurčitý právní pojem musí být naplněn, aby osoba v hmotné nouzi získala nárok na doplatek na bydlení v prostoru, který není zkolaudován k trvalému bydlení (v praxi jde převážně o ubytovny). Upřesnění zákona mělo za cíl jednak posílit právní jistotu žadatelů, jednak zabránit koncentraci osob ohrožených sociálním vyloučením do míst, kde je vysoká nezaměstnanost a nízké ceny nemovitostí, tedy do míst, kde funguje ve větším rozsahu tzv. byznys s chudobou.

67. Přijetím vládního návrhu zákona bylo do zákona o pomoci v hmotné nouzi začleněno nové ustanovení § 33c odst. 2, podle něhož úřad práce zkoumá sepětí osoby s obcí, v níž žádá o doplatek na bydlení. Ve vztahu k poskytování této dávky osobám v prostorách vymezených OOP tedy již zákon o pomoci v hmotné nouzi upravuje prostředek, jehož cílem je omezení nároku na doplatek na bydlení pro ty, kdo nemají žádný vztah k obci, v níž chtějí bydlet. Institut OOP je tak v těchto případech nadbytečný, přičemž § 33c odst. 2 se již obdobného cíle snaží - jak už shora uvedeno - dosáhnout šetrnějším způsobem, na základě individuálního přístupu úřadu práce, který má přihlížet k informacím sociálních pracovníků příslušného obecního úřadu a doporučením obce, na jejímž katastrálním území se ubytovací zařízení nachází (§ 33 odst. 6).

68. Ústavní soud shledal, že napadená právní úprava nemůže obstát ani z hlediska poskytování doplatku na bydlení v bytech, neboť existují šetrnější řešení směřující k omezení dávek osobám, které nejsou spjaty s obcí, kde o dávku žádají. Je především povinností státu a obcí jako veřejnoprávních korporací, aby podpořily uspokojení základní potřeby bydlení osob v hmotné nouzi. Vytvořením systému státem garantované podpory základní potřeby bydlení lze zrealizovat naplnění práva na pomoc v hmotné nouzi podle čl. 30 odst. 2 Listiny, jehož podmínky, a nikoliv sporné represivní opatření, budou v mezích prováděcího zákona ve smyslu čl. 41 odst. 1 Listiny. V jeho rámci mohou obce získat přímou kontrolu nad dodržováním podmínek s touto formou bydlení spojených, po které volají, včetně možnosti účinného zásahu v případě znehodnocování ("vybydlování") bytového majetku. Zavedení institutu OOP o vyhlášení oblastí se zvýšeným

výskytem sociálně nežádoucích jevů však ústavně souladným způsobem uvedený problém vyřešit nemůže.

69. Ústavní soud konstatuje, že předmětný zásah do práva na pomoc v hmotné nouzi je - jako cíl napadených ustanovení - nejen ústavně nepřipustný, ale jako prostředek k ochraně veřejného pořádku a k zamezení zneužívání dávek není ani vhodný a do budoucna může přinést řadu nežádoucích důsledků, jimiž je mj. i omezení vnitřní migrace v rámci obce, vedoucí k rozporu napadených ustanovení se svobodou pobytu podle čl. 14 odst. 1 ve spojení s čl. 3 odst. 3 Listiny. OOP může totiž dopadnout např. i na nízkopříjmové "starousedlíky" obce, rozhodnou-li se přestěhovat do bytu, který se nachází v oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, na což se již úprava § 33 odst. 9 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi o vynětí "starousedlíků" dané oblasti z dopadu OOP nevztahuje. Dalším nežádoucím účinkem institutu OOP může být tzv. domino efekt, tedy nedobrovolné, ústavní svobodu pobytu omezující stěhování osob, které by jinak bydlely v oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, do jiných měst či obcí, které následně z obavy o zvýšení koncentrace tzv. nepřizpůsobivých osob rovněž vydají OOP, čímž dojde k postupnému odeprání dávkové pomoci osobám v hmotné nouzi na území kraje či mikroregionu, s nímž jsou spjaty. Druhotným účinkem může být zhoršení vztahů mezi obcemi, které na sebe takto přenesou problém zvýšené koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením. Z veřejně dostupných zdrojů je přitom zřejmé, že další města rozšiřování oblastí se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů zvažují, jiná dokonce přistoupila k nepřiměřenému a neodůvodněnému vyhlášení OOP na celém svém území (např. Kladno, jehož rozhodnutí o přijetí OOP Krajský úřad Středočeského kraje dne 15. 3. 2019 zrušil).

70. Nelze opomenout ani další nepříznivé dopady na osoby, které ve vyhlášené oblasti bydlí, vlastní zde nemovitosti nebo podnikají, jejichž "kompenzace" případným pozitivním účinkem OOP na postavení jiných osob (došlo-li by v dané lokalitě skutečně k poklesu výskytu sociálně nežádoucích jevů) je však z hlediska ústavnosti nepřijatelná. S ohledem na to, že informace o vyhlášených oblastech se zveřejňují, mohou být takto označené lokality veřejností vnímány negativně jako tzv. špatná adresa, která poškozují zacházení s osobami z takových lokalit pocházející v běžných profesních ad. situacích. Může dojít ke snížení tržní hodnoty nemovitostí a tím k zásahu do práva jejich vlastníků chráněného čl. 11 odst. 1 Listiny. Důsledkem může být i nepřímý zásah do práva podnikat nebo provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 odst. 1 Listiny ve vyhlášené oblasti nebo negativní dopad na rozvoj samotné obce. (zvýrazněno krajským soudem).

71. Odnětí nároku na doplatek na bydlení osobám, které se hodlají do vyhlášené oblasti nastěhovat (§ 33 odst. 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi), je pak nepřiměřeným opatřením i ve vztahu k ochraně veřejného pořádku a veřejného zájmu na zamezení tzv. obchodu s chudobou. Sociálně vyloučené osoby často setrvávají v dané lokalitě i bez doplatku na bydlení, jehož ztrátu se snaží kompenzovat nezřídka způsoby spíše posilujícími již existující zvýšený výskyt sociálně nežádoucích jevů. Nepřiměřenost je prohlubována - vedle zmíněné plošnosti OOP (nemožnosti individualizace jeho účinků), vylučující zkoumání, zda osoby, kterých se opatření dotkne, skutečně mají podíl na zvýšeném výskytu sociálně nežádoucích jevů - i tím, že stát se tak zbavil důležitého nástroje k řešení sociální situace jednotlivce prostřednictvím posílené diferenciací pomoci v hmotné nouzi, ve prospěch restriktivního nástroje, který sociální vyloučení osob může ještě prohloubit. Vydávání OOP tak nevede k předcházení vzniku sociálně vyloučených oblastí, ale k jejich přesunu do jiných míst.

72. Napadená ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi jsou neústavním zásahem do práva na zajištění základních životních podmínek v oblasti bydlení podle čl. 30 odst. 2 Listiny, který neobstojí ani z hlediska mezí přípustných k domáhání se tohoto práva ve smyslu čl. 41 odst. 1 Listiny. Jde pouze o nesystémovou reakci bez trvalejších účinků na dlouhodobě neuspokojivě řešený problém sociálního vyloučení. Jeho ústavní nepřijatelnost vyplývá z rozporu důsledků, k nimž použití napadených ustanovení vede, s principem rovnosti v důstojnosti podle čl. 1 Listiny, když nedovoluje individualizovanou diferenciaci mezi skutečnými původci sociálně nežádoucích jevů (spojovanými s tzv. sociální turistikou), jejichž koncentraci mají napadená ustanovení předcházet, a ostatní, s obcí spjatou populací, nacházející se v postavení "oběti" těchto jevů. Namísto silnější motivace obecních samospráv ke spolupráci s úřadem práce při poskytování doplatku na bydlení napadená ustanovení prostor pro ni daný eliminují. V rozporu s čl. 3 odst. 3 Listiny působí újmu na právu na pomoc v hmotné nouzi podle čl. 30 odst. 2 osobám, které uplatní svoji ústavně zaručenou svobodu pobytu podle čl. 14 odst. 1, resp. působí újmu na využití této svobody těm, kteří upřednostní doplatek na bydlení. Přestože Ústavní soud rozumí - v podmínkách absence zákona o sociálním bydlení - pocitům občanů obcí, kteří bez vlastního zavinění nyní "nemají zastání" při řešení problémů sociálně vyloučených lokalit svých obcí, nelze k věci přistupovat na úkor perspektivy sociální emancipace osob v hmotné nouzi a občanské soudržnosti (sociálního smíru) v obci."

13. Krajský soud při úvahách o důsledcích zrušení zákonné úpravy umožňující vydání napadeného opatření obecné povahy na posouzení návrhu na jeho zrušení, vycházel z judikatury Ústavního soudu. Ten v nálezu ze dne 18. 12. 2007, sp. zn. IV. ÚS 1777/07 dospěl k závěru, že : „Zrušení zákona nebo jiného právního předpisu podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a písm. b) Ústavy nezpůsobuje jeho zpětné zrušení (nálezní Pl. ÚS 31/96 ze dne 9. dubna 1997, N 41/7 SbNU 279). K pozbytí platnosti dochází až k datu vykonatelnosti nálezu. Právní předpis, k jehož zrušení existuje důvod spočívající v rozporu s ústavním pořádkem, tedy nepozbývá platnosti ipso facto, nýbrž až na základě rozhodnutí Ústavního soudu, a tedy během své platnosti působí vznik, změnu a zánik práv a povinností.

Ačkoliv k pozbytí platnosti dochází s účinkem *ex nunc*, rozpor s ústavním pořádkem, který byl důvodem zrušení zákona, nastává již během jeho platnosti. Účinek *ex nunc* nevylučuje, že právě aplikace protiústavního právního předpisu ze strany orgánu veřejné moci mohla vést k zásahu do základního práva nebo svobody jednotlivce. Samotná skutečnost, že zákon, jenž má být aplikovaný orgánem veřejné moci, byl náleznem zrušen, ale takovýto zásah bez dalšího nepředstavuje, což vyplývá i z oprávnění odložit vykonatelnost nálezu podle čl. 89 odst. 2 Ústavy. Smyslem takového odkladu je právě další aplikace příslušného právního předpisu, o jehož zrušení již ale bylo souběžně rozhodnuto.

Byl-li zákon zrušen pro rozpor s ústavním pořádkem, nepřestává být ve vztahu k právním skutečnostem nastalým během jeho platnosti aplikovatelným právem. Tento závěr ale neplatí bezvýhradně. K prvnímu prolomení dochází v souvislosti s ústavně garantovanými základními právy a svobodami. Jejich ochrana se neomezuje pouze na pravomoc Ústavního soudu rozhodovat o ústavních stížnostech podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, nýbrž je podle čl. 4 Ústavy svěřena celé soudní moci. Ustanovení čl. 4 odst. 2 Listiny upravuje v obecné rovině pravomoc zákonodárce omezit základní práva a svobody, přičemž pro tato omezení stanoví jak v obecné rovině (čl. 1 až 4 Listiny), tak v souvislosti s jednotlivými základními právy materiální předpoklady. Ústavní garance základních práv a svobod, jež je vyjádřena v příslušných člancích ústavního pořádku, není v případě paralelní platnosti protiústavního zákona derogována. Neznamená ale bez dalšího ani jeho neaplikovatelnost.

Orgány veřejné moci mohou neaplikovat zákon až v případě, že Ústavní soud konstatuje ve svém nálezu, že příslušný zákon je v rozporu s ústavním pořádkem, a aplikace zákona by v konkrétní věci znamenala porušení ústavně garantovaného základního práva jednotlivce. Musí se tedy jednat o zásah do ústavně garantovaných základních práv jednotlivce takové intenzity, jenž by odůvodňoval zrušení příslušného rozhodnutí v řízení o ústavní stížnosti. Řízení o ústavní stížnosti by totiž ztratilo svůj význam, pokud by v případě, že Ústavní soud dospěje k závěru o porušení ústavně garantovaného základního práva stěžovatele v důsledku aplikace protiústavního zákona, orgány veřejné moci tento zákon opětovně aplikovaly a způsobily tím opětovně zásah do základních práv a svobod. S ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy a ve vztahu k obecným soudům na čl. 4 Ústavy tedy musí příslušný orgán reflektovat důvody zrušujícího nálezu (viz IV. ÚS 301/05 ze dne 13. listopadu 2007, nalus.usoud.cz), a zrušený právní předpis aplikovat pouze tehdy, nedojde-li jeho aplikací k porušení základních práv a svobod. (zvýrazněno krajským soudem)

Druhou výjimku představuje ustanovení § 71 zákona o Ústavním soudu, jež stanoví určitý retroaktivní účinek ve vztahu k možnosti vykonávat práva a povinnosti podle rozhodnutí, která byla vydána na základě zrušeného právního předpisu. Toto ustanovení dopadá na ty skutečnosti, kdy již došlo ke vzniku určitého právního vztahu nebo k vydání určitého rozhodnutí. Ustanovení § 71 přitom nerozlišuje, zda důvod protiústavnosti spočíval v rozporu se základními právy nebo svobodami nebo v rozporu s jakoukoliv jinou právní normou ústavního pořádku.

Ustanovení § 71 zákona o Ústavním soudu v obecné rovině výslovně stanovuje nedotknutelnost pravomocných rozhodnutí vydaných na základě zrušeného právního předpisu, jakož i práv a povinností z právních vztahů vzniklých na základě zákona. Zvláštní úprava se podle odst. 1 uvedeného ustanovení vztahuje na rozhodnutí v trestních věcech. Ustanovení § 71 odst. 2 zákona o Ústavním soudu se vztahuje na jakákoliv jiná rozhodnutí, přičemž automaticky zakládá překážku výkonu práv a povinností podle tohoto ustanovení. Retroaktivní účinek tedy v žádném případě nepostihuje existenci právních vztahů vzniklých na základě pravomocného rozhodnutí nebo úkonů. Tyto právní vztahy dále existují, nelze se ale dále domoci právní ochrany práv a povinností z nich vyplývajících, což má důsledky především z hlediska případného výkonu rozhodnutí.

Účelem ustanovení § 71 odst. 1 a odst. 2 zákona o Ústavním soudu je částečné odstranění důsledků porušení ústavního pořádku. Uvedená ustanovení ale nelze vykládat bez toho, aby byly reflektovány nosné důvody příslušného derogačního nálezu. Samotná skutečnost, že došlo ke zrušení zákona nálezem Ústavního soudu, ještě neznamena, že tento důvod lze vztáhnout i na rozhodnutí, ve kterém byl zrušený právní předpis aplikován (*mutatis mutandis* nálezy I. ÚS 102/2000 ze dne 27. listopadu 2001, N 179/24 SbNU 335; nálezy I. ÚS 738/2000 ze dne 27. listopadu 2001, N 180/24 SbNU 343; nálezy II. ÚS 53/06 ze dne 12. září 2006, nalus.usoud.cz). V případech, kdy dochází se zrušením právního předpisu i ke zrušení právních norem, jež samy o sobě nejsou v rozporu s ústavním pořádkem nebo kdy absence protiústavní právní normy by vedla k ještě většímu zásahu do ústavním pořádkem chráněných hodnot, nelze akceptovat mechanický přístup, jehož výsledkem by byl retroaktivní zásah i v těch případech, v nichž by samotné rozhodnutí obstálo v řízení o ústavních stížnostech.“

14. V projednávané věci je nesporné, že navrhovatel byl ke dni vydání napadeného opatření obecné povahy vlastníkem nemovitosti, nacházející se v oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů podle vymezení daného dotčeným opatřením obecné povahy a

že nemovitost využíval k podnikatelským účelům – provozoval ji jako ubytovnu, přičemž valná většina, ne-li všechny osoby v ubytovně ubytované byly osoby nacházející se v hmotné nouzi. Za této situace krajský soud po důkladném posouzení dospěl k závěru, že aplikací shora uvedeným nálezem zrušené právní úpravy na projednávanou věc by mohlo dojít k porušení základních práv a svobod navrhovatele, a to zejména k zásahu do práva vlastnického chráněného čl. 11 odst. 1 Listiny, kdy by nebylo lze vyloučit snížení tržní hodnoty nemovitostí ve vlastnictví navrhovatele a zároveň mohlo dojít i k nepřímému zásahu do práva navrhovatele podnikat nebo provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 odst. 1 Listiny ve vyhlášené oblasti, jak ostatně v obecné rovině uzavřel Ústavní soud v bodu [70] odůvodnění derogačního nálezu. Krajský soud tedy při přezkumu napadeného opatření obecné povahy zrušenou právní úpravu neaplikoval, protože dospěl k nutnému závěru o nezákonnosti přezkoumávaného opatření obecné povahy.

Závěr a náklady řízení

15. Krajský soud tedy s ohledem na uvedené rozhodl o zrušení napadeného opatření obecné povahy, jak je uvedeno ve výroku rozsudku, a to ve smyslu § 101d odst. 2 soudního řádu správního dnem účinnosti přezkoumávaného opatření, tj. dnem 20. 12. 2017, když zrušením k tomuto okamžiku nemůže dojít k negativnímu zásahu do práv třetích osob; dotčen může být ve výsledku pouze stát, který však vydáním protiústavního právního předpisu uvedený stav zapříčinil.

16. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 soudního řádu správního, navrhovatel byl v řízení procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči odpůrci právo na náhradu nákladů řízení. Náklady navrhovatele tvoří:

a) zaplacený soudní poplatek	5 000 Kč
b) náklady právního zastoupení advokátem	
- odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při těchto úkonech právní služby:	§ 7, § 9 odst. 4 písm. d)
1) příprava a převzetí věci	
2) sepis návrhu	vyhl. č. 177/1996 Sb.
3) replika k vyjádření odpůrce	9 300 Kč
- paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč / úkon při shora uvedených úkonech právní pomoci	§ 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. 900 Kč

Celkem vč. DPH

17 342
Kč

Soud uložil odpůrci zaplatit navrhovateli na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který navrhovatele v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud odpůrci povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je přípustná** kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 30. září 2021

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu